

Urząd Marszałkowski
Województwa Lubelskiego
w Lublinie

Załącznik
do uchwały nr CDXXVI/7499/2023
Zarządu Województwa Lubelskiego
z dnia 25 stycznia 2023 r.

Fundusze Europejskie

Procedura oceny gminnych programów rewitalizacji (GPR) w województwie lubelskim w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027

Fundusze Europejskie
dla Lubelskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

lubelskie
Smakuj życie!

Spis treści

Wykaz skrótów.....	3
Wstęp	4
1. Gminny Program Rewitalizacji (GPR).....	5
1.1. Wymogi wynikające ze Strategii IIT	8
1.2. Cechy GPR.....	9
1.3. Elementy GPR.....	12
1.4. Zaangażowanie partnerów w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem GPR.....	14
2. Opiniowanie GPR i wpis do wykazu gminnych programów rewitalizacji	16
3. Wykaz GPR.....	19
4. Dane kontaktowe.....	19
Załączniki (4):.....	20

Wykaz skrótów

CP5 - Cel Polityki 5 Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i inicjatyw lokalnych, wskazany w art. 5 rozporządzenia ogólnego

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS+ – Europejski Fundusz Społeczny Plus

FS – Fundusz Spójności

GPR – gminny program rewitalizacji

IIT – Inny Instrument Terytorialny

IZ – Instytucja Zarządzająca programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

JST – jednostka samorządu terytorialnego

Program – Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

Rozporządzenie ogólne - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060

z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

UP – Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce

Ustawa wdrożeniowa - ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U. z 2022 r., poz. 1079)

Ustawa o rewitalizacji – ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r., poz. 485)

Wstęp

1. W dniu 24 listopada 2022 r. Program został zatwierdzony przez Komisję Europejską Decyzją Wykonawczą nr C(2022) 8382 final. Umożliwia to rozpoczęcie formalnego procesu uzyskania przez gminy opinii do gminnych programów rewitalizacji, zgodnie z art. 36 ust. 4 ustawy wdrożeniowej.
2. W Programie będą wspierane strategie terytorialne, o których mowa w art. 28 rozporządzenia ogólnego, z wykorzystaniem następujących form:
 - 1) zintegrowane inwestycje terytorialne;
 - 2) inne instrumenty terytorialne w zakresie rewitalizacji;
 - 3) inne instrumenty terytorialne w zakresie współpracy partnerstw JST w ramach OSI krajowych wyznaczonych w KSRR 2030.
3. Rozporządzenie ogólne dopuszcza stosowanie przez państwo członkowskie nowego instrumentu wspierającego rozwój regionalny pn. inne instrumenty terytorialne, który w systemie wdrażania polityki spójności w Polsce będzie mógł być wykorzystany m.in. do wspierania działań rozwojowych realizowanych przez pojedyncze JST szczebla lokalnego, tj. gminy.
4. Wszystkie działania realizowane w ramach instrumentów terytorialnych podlegają zasadom horyzontalnym wynikającym z UP, ustawy wdrożeniowej oraz wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie tej ustawy.
5. Na jednym obszarze będą mogły równolegle funkcjonować różne instrumenty terytorialne, jeżeli nie będzie występowało podwójne finansowanie realizowanych w ich ramach projektów. Wymagane będą jednakże dla nich osobne strategie, właściwe dla poszczególnych instrumentów.
6. Niniejszy dokument został opracowany celem określenia procedury dokonywania oceny gminnych programów rewitalizacji. Zapisy zawarte w dokumencie nie mają charakteru wytycznych w rozumieniu art. 2 pkt. 38 i art. 5 ustawy wdrożeniowej, a jedynie omawiają przepisy dotyczące instrumentów terytorialnych na perspektywę 2021-2027 i przedstawiają rekomendacje oparte na doświadczeniach z wdrażania instrumentów terytorialnych w poprzedniej perspektywie.

1. Gminny Program Rewitalizacji (GPR)

1. Gminny Program Rewitalizacji będzie pełnić funkcję strategii IIT (o ile zostanie uzupełniony o opis procesu zaangażowania partnerów, czyli interesariuszy rewitalizacji¹ w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem programu) w odniesieniu do przewidzianych w nich działań finansowanych ze środków polityki spójności. Projekty wynikające z GPR mogą korzystać z różnych źródeł finansowania stosownie do ich dostępności, a sposób realizacji poszczególnych przedsięwzięć może uwzględniać możliwości, jakie stwarzają różne programy pomocowe.
2. Gminny program rewitalizacji jest sporządzany dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego w drodze uchwały rady gminy.
3. Potwierdzeniem spełnienia przez obszar rewitalizacji przesłanek jego wyznaczenia jest diagnoza gminy obejmująca analizę negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych dla całego obszaru gminy. Diagnoza przygotowana jest z wykorzystaniem obiektywnych i weryfikowalnych mierników oraz metod badawczych dostosowanych do lokalnych uwarunkowań. Do przygotowania diagnozy powinny być wykorzystane najbardziej aktualne dane, którymi gmina dysponuje lub które może pozyskać.
4. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz nie może być zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.
5. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic. W celu jednoznacznej identyfikacji spełnienia wyżej wymienionych kryteriów, GPR zawiera wskazanie liczby mieszkańców gminy zamieszkujących obszar rewitalizacji w stosunku do liczby mieszkańców gminy ogółem oraz powierzchnię obszaru objętego rewitalizacją w stosunku do powierzchni gminy ogółem – w formie pozwalającej na jednoznaczną ich weryfikację. W przypadku wskazania podobszarów, GPR zawiera również informację o powierzchni danego podobszaru i liczby jego mieszkańców.
6. Kwestię oceny oddziaływania na środowisko dla GPR reguluje ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, z późn. zm.).

¹ Podmioty wymienione w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, w art. 8 rozporządzenia ogólnego i art. 36 ust. 7 pkt 4) ustawy wdrożeniowej.

Tabela nr 1 Warunki jakie musi spełniać GPR by pełnić rolę strategii IIT

Elementy strategii terytorialnych określone w art. 29 ust. 1 Rozporządzenia PE (UE) 2021/1060 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS+, FS [...]	Elementy strategii IIT określone w art. 36 ust. 8 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027	Elementy GPR odpowiadające elementom strategii IIT
a) obszar geograficzny, którego dotyczy dana strategia;	1) synteza diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych;	Art. 15 ust. 1 pkt 1) szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji obejmująca analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów. GPR sporządzany jest dla obszaru rewitalizacji, którego granice wskazano w uchwale.
b) analiza potrzeb rozwojowych i potencjału danego obszaru, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;		
c) opis zintegrowanego podejścia służącego zaspokojeniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystaniu potencjału danego obszaru;	2) cele jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;	Art. 15 ust. 1 pkt 4) cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.
Strategie terytorialne mogą również zawierać wykaz operacji, które mają być wspierane.		Art. 15 ust. 1 pkt 9) system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji.
	Art. 15 ust. 1 pkt 6) mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	
d) opis udziału partnerów zgodnie z art. 8 w przygotowaniu strategii i jej realizacji.	3) lista projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;	Art. 15 ust. 1 pkt 5) opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym: a) listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, b) charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań.
		Art. 15 ust. 1 pkt 6) mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
	4) opis procesu zaangażowania partnerów w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT.	Sposób prowadzenia partycypacji społecznej podczas sporządzania GPR określa Rozdział 2 (art. 5-7) ustawy o rewitalizacji. Ponieważ GPR jest sporządzany w procesie partycypacyjnym należy uzupełnić jego zapisy o opis procesu zaangażowania partnerów.
		Art. 15 ust. 1 pkt 8) opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji (w tym rola Komitetu Rewitalizacji).

		Art. 15 ust. 1 pkt 11) określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji.
GPR może pełnić rolę strategii IIT.		

Źródło: Opracowanie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej

1.1. Wymogi wynikające ze Strategii IIT

1. Inny Instrument Terytorialny w zakresie rewitalizacji jest instrumentem umożliwiającym interwencję w obszarach problemowych realizowanych przez pojedyncze JST, co daje władzom samorządowym możliwość wyboru instrumentów najlepiej odpowiadających w praktyce na potrzeby i możliwości danej gminy. W Programie rewitalizacja będzie mogła zostać wykorzystana do realizacji interwencji w ramach Celu Polityki 5, w Celu Szczegółowym 5i) *Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich* oraz Celu Szczegółowym 5ii) *Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie*. **Rewitalizacja będzie mogła być wdrażana wyłącznie poprzez gminne programy rewitalizacji pełniące funkcję strategii IIT.**
2. Zgodnie z art. 2 ustawy o rewitalizacji, rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.
3. Zakres interwencji IIT powinien wynikać ze strategii terytorialnej sporządzonej na potrzeby wdrożenia instrumentu IIT (strategii IIT) albo innych dokumentów strategicznych pełniących funkcję strategii IIT (strategii rozwoju ponadlokalnego, gminnego programu rewitalizacji albo strategii rozwoju gminy).
4. Instrument IIT jest elastyczny także na etapie wdrożenia. Zgodnie z art. 36 ust. 8 ustawy wdrożeniowej strategia IIT zawiera podstawowe elementy, takie jak:
 - 1) syntezę diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;

- 2) cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;
- 3) listę projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
- 4) opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem planu działań IIT.

1.2. Cechy GPR

Cechy GPR wyrażają sposób pracy nad dokumentem. Zaplanowane w jego ramach działania muszą być jednocześnie kompleksowe, zintegrowane, skoncentrowane i komplementarne. Każda z cech jest konsekwencją i uzupełnieniem kolejnej.

1) Kompleksowość i podejście zintegrowane

Kompleksowość i podejście zintegrowane w przypadku rewitalizacji leżą u podstaw samej definicji rewitalizacji wskazanej w ustawie o rewitalizacji. Podejście zintegrowane podkreśla, że wspieranie rozwoju wymaga ścisłej koordynacji działań w ramach danej polityki publicznej. Przyjęcie podejścia zintegrowanego w rewitalizacji wymaga od decydentów stworzenia GPR, który odpowiada na autentyczne potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wymaga to określania celów w oparciu o analizę wyzwań i potencjałów, przed jakimi stoi dany obszar. Tym samym GPR zawiera działania uwzględniające aspekt społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny oraz środowiskowy obszaru rewitalizacji zgodnie z przeprowadzoną diagnozą. Jednocześnie podejście zintegrowane ma zabezpieczyć przed realizacją pojedynczych, niepowiązanych ze sobą przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie

skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. W odniesieniu do przedsięwzięć rewitalizacyjnych oznacza to, że realizacja inwestycji infrastrukturalnych musi być wpisana w szerszą koncepcję działań rewitalizacyjnych, a zatem nie może być celem samym w sobie.

Przedsięwzięcia infrastrukturalne powinny korespondować z planowanymi działaniami społecznymi, które razem będą stanowiły kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane na danym obszarze sfery problemowe i staną się źródłem szerszego oddziaływania. Oczekuje się wzajemnego powiązania oraz synergii przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Nie oznacza to w każdym przypadku obowiązku jednoczesnej realizacji przedsięwzięć, lecz synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

2) Koncentracja interwencji

Koncentracja interwencji w przypadku rewitalizacji to nie tylko formalne ograniczenia narzucone na obszar rewitalizacji, o których mowa powyżej. Potrzeba hierarchizacji potrzeb powoduje, że GPR dotyczy terenu o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmującego całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętego szczególnie koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Działania rewitalizacyjne skierowane są na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji, przy założeniu zastosowania adekwatnych narzędzi. Co do zasady, przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane są na obszarach rewitalizacji. Do objęcia wsparciem w ramach Programu dopuszczone będą przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane na obszarze rewitalizacji i umieszczone na liście planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

3) Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wymogiem koniecznym dla wspierania przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji GPR wzajemnych powiązań pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi wdrażanymi zarówno na obszarze

rewitalizacji, jak i poza nim, ale oddziałującymi na obszar rewitalizacji. Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest aby:

- przedsięwzięcia realizowane były na całym obszarze rewitalizacji a nie punktowo, w pojedynczych miejscach;
- poszczególne przedsięwzięcia wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz aby zachodził między nimi efekt synergii;
- prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji przedsięwzięć, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając że GPR będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym, środowiskowym). Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań, koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru rewitalizacji. Skuteczna komplementarność problemowa oznacza także konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań samorządu.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania realizacją GPR, który pozwoli na efektywne współdziałanie różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania realizacją GPR w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania.

Komplementarność międzyokresowa ma gwarantować ciągłość procesu rewitalizacji w zmieniających się uwarunkowaniach formalno-prawnych. Dotyczy to zmiany formuły programu rewitalizacji w związku z zakończeniem okresu przejściowego określonego w ustawie o rewitalizacji, a także zasad wspierania procesów rewitalizacji w ramach polityki spójności w poszczególnych perspektywach finansowych (2007-2013, 2014-2020, 2021-2027), stanowiących jedno z głównych źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Jednocześnie stanowi odwołanie do obowiązku oceny

aktualności i stopnia realizacji GPR co najmniej co 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.

Komplementarność źródeł finansowania ma zagwarantować finansowanie GPR z kilku źródeł, skłonić do tworzenia montażu finansowych, aby uniezależnić realizację GPR od dostępności finansowania z jednego źródła. W praktyce oznacza to, że przedsięwzięcia rewitalizacyjne opierać się mają na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia z różnych funduszy i programów unijnych, w szczególności EFRR i EFS+. Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanых zmian.

1.3. Elementy GPR

Elementy gminnego programu rewitalizacji pełniącego funkcję Strategii IIT obejmują elementy określone w art. 15 ust. 1 ustawy o rewitalizacji:

- 1) szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, o której mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy, a także lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru;
- 2) opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych;
- 3) opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji;
- 4) cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji;
- 5) opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
 - a) listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań,

- lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania,
- b) charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, o których mowa w pkt 4;
- 6) mechanizmy integrowania działań, o których mowa w pkt 4, oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- 7) szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych;
- 8) opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu;
- 9) system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji;
- 10) określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611 oraz z 2021 r. poz. 11);
- 11) określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji;
- 12) wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania, zgodnie z art. 25 ustawy o rewitalizacji;
- 13) wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
- a) wskazanie zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- b) wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
- c) w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – wskazanie granic

obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu;

- 14) załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Powyższe powinno być uzupełnione o opis procesu zaangażowania partnerów, czyli opis sposobu zaangażowania interesariuszy rewitalizacji w prace nad jego przygotowaniem i wdrażaniem.

1.4. Zaangażowanie partnerów w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem GPR

Zaangażowanie różnych środowisk – instytucji publicznych, przedsiębiorców, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, zwanych interesariuszami rewitalizacji, pomoże lepiej dopasować zakres interwencji niwelujących negatywne zjawiska na obszarze rewitalizacji. Umożliwi także odnalezienie partnerów do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Gmina przygotowująca GPR powinna korzystać z różnorodnych form włączania interesariuszy rewitalizacji w proces prac nad dokumentem, który docelowo stanowi „mapę drogową” dla procesu rewitalizacji. Proces partycypacji powinien być szczegółowo zaplanowany, przygotowany i dostosowany do konkretnych interesariuszy biorących w nim udział, np. mieszkańców, przedsiębiorców, osób starszych czy dzieci. Oznacza to, że poza najczęściej stosowanymi przez gminy standardowymi formami konsultacji społecznych, tj. spotkaniami konsultacyjnymi i ankietami, powinno się organizować np. spacer studyjny, metody prototypowania, punkty i platformy konsultacyjne czy debaty w formule kawiarenek obywatelskich.

W GPR należy także wskazać, w jaki sposób zapewni się włączenie interesariuszy w proces rewitalizacji na etapie wdrażania GPR oraz jego monitorowania i oceny. Szczególną rolę odgrywa w tym wymiarze Komitet Rewitalizacji, stanowiący forum

współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami gminy i będący wyrazem wielopoziomowego zarządzania.

2. Opiniowanie GPR i wpis do wykazu gminnych programów rewitalizacji

1. Opiniowanie GPR ma miejsce na wniosek gminy, przed złożeniem pierwszego projektu rewitalizacyjnego do dofinansowania i jest dokonywane na podstawie poniższej procedury.
2. Opiniowanie GPR nie stanowi procedury wyboru projektów do dofinansowania w rozumieniu ustawy wdrożeniowej.
3. W celu wydania opinii i wpisania GPR przez IZ do wykazu, o którym mowa w rozdziale 3, gmina zobowiązana jest do złożenia gminnego programu rewitalizacji wraz z uchwałą rady gminy w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji oraz kopiami opinii wydanych przez podmioty wymienione w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji. Złożenie przedmiotowych dokumentów może odbywać się: osobiście bądź poprzez wysłanie pocztą lub kurierem w formie papierowej na adres: **Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Zarządzania Programami Regionalnymi ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin** z dopiskiem „Gminny program rewitalizacji”. Ponadto, obligatoryjne jest złożenie GPR wraz z załącznikami w formie edytowalnej i mapy obszaru zdegradowanego w sposób, o którym mowa w pkt. 4 za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: rewitalizacja@lubelskie.pl.
4. Przekazując GPR do opiniowania, gmina zobowiązana jest dostarczyć także formę cyfrową mapy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji stanowiącą załącznik do uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przez formę cyfrową należy rozumieć mapę w wersji wektorowej (np. format SHP, DXF) posiadającą reprezentację geometryczną określoną w obowiązującym państwowym systemie odniesień przestrzennych (np. układ PL-1992 lub PL-2000). Po umieszczeniu GPR w wykazie, mapa zostanie wykorzystana do zasilenia komponentu dotyczącego rewitalizacji w Systemie Informacji Przestrzennej Województwa Lubelskiego.
5. W celu wydania opinii i wpisania GPR do wykazu, o którym mowa w rozdziale 3, jednocześnie:
 - 1) weryfikowany jest GPR w zakresie spełnienia wymogów dotyczących elementów i cech GPR pełniącego funkcję strategii IIT,
 - 2) weryfikowana jest możliwość finansowania GPR z Programu.

6. Weryfikacja dokonana przez Zespół ds. rewitalizacji stanowi podstawę do wydania przez Zarząd Województwa Lubelskiego opinii o możliwość finansowania GPR ze środków Programu.
7. Weryfikacja programu rewitalizacji dokonywana jest na podstawie listy sprawdzającej, stanowiącej Załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu.
8. Każdy program weryfikowany jest w oparciu o zasadę dwóch par oczu, niezwłocznie po przekazaniu GPR członkom Zespołu ds. rewitalizacji przez Sekretarza Zespołu ds. rewitalizacji. Członków Zespołu ds. rewitalizacji dokonujących oceny oraz termin na dokonanie oceny każdorazowo wyznacza Przewodniczący Zespołu ds. rewitalizacji.
Weryfikacja dokonywana jest rzetelnie i bezstronnie przez dwóch pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie, będących członkami Zespołu ds. rewitalizacji powołanego zarządzeniem Marszałka Województwa Lubelskiego. Członkowie Zespołu ds. rewitalizacji podpisują Deklarację bezstronności i poufności stanowiącą element listy sprawdzającej, o której mowa w pkt. 7.
9. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, w proces weryfikacji mogą być zaangażowani eksperci zewnętrzni.
10. Każda z osób, która weryfikuje GPR wypełnia odrębną listę sprawdzającą i przekazuje ją Sekretarzowi Zespołu ds. rewitalizacji. Ocena ta ma charakter opinii eksperckiej w zakresie poprawności ocenianego programu i jego zgodności z kryteriami. Kryteria, których spełnienie warunkuje procedowanie z GPR, zawiera Załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu.
11. W przypadku wystąpienia w ocenie rozbieżności, tj. w sytuacji, w której jeden z oceniających zweryfikował GPR pozytywnie, a drugi negatywnie, Sekretarz Zespołu ds. rewitalizacji sporządza protokół rozbieżności, który stanowi Załącznik nr 2 do niniejszego dokumentu. Na jego podstawie decyzję o wyniku weryfikacji podejmuje Przewodniczący Zespołu ds. rewitalizacji, a w przypadku jego nieobecności – Zastępca Przewodniczącego Zespołu ds. rewitalizacji.
12. W przypadku wskazanym w pkt. 11 Przewodniczący Zespołu ds. rewitalizacji, a w przypadku jego nieobecności – Zastępca Przewodniczącego Zespołu ds. rewitalizacji podpisują także Deklarację bezstronności i poufności stanowiącą Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu.

13. Opinia dla GPR jest wydawana w trybie art. 36 ust. 4 ustawy wdrożeniowej, tj. na zasadach określonych dla strategii IIT. Opinia wydawana jest w terminie 60 dni od dnia wpływu papierowej wersji GPR do IZ, tj. do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie.
14. Po wydaniu pozytywnej opinii GPR wpisywany jest do wykazu GPR, o którym mowa w rozdziale 3. Wpisanie pozytywnie zaopiniowanego GPR do wykazu GPR dokonywane jest drogą uchwały ZWL na najbliższym posiedzeniu po dokonaniu pozytywnej weryfikacji.
15. Od negatywnej opinii wydanej przez IZ nie przysługuje procedura odwoławcza. GPR należy poprawić/wyjaśnić zgodnie z treścią zawartą w uzasadnieniu do opinii i ponownie złożyć do zaopiniowania w sposób opisany w pkt 3 i 4, z zastrzeżeniem, że w przypadku otrzymania negatywnej opinii ponowne przedłożenie GPR lub projektu GPR do weryfikacji możliwe będzie po upływie co najmniej 30 dni od terminu otrzymania przez gminę informacji o opinii negatywnej.
16. Możliwe jest jednorazowe przedłożenie przez gminę projektu GPR, **przed jego uchwaleniem przez radę gminy** celem sprawdzenia czy może on być finansowany z Programu. Postanowienia pkt 3 i 4 oraz pkt 8-12 stosuje się odpowiednio.
17. Informacja o możliwości finansowania GPR z Programu wydawana jest w terminie 30 dni od dnia otrzymania wpływu projektu GPR do IZ. IZ może przedłużyć planowany termin maksymalnie o 30 dni. Informacja o przedłużeniu terminu przekazywana jest gminie pocztą elektroniczną, na adres wskazany we Wniosku.
18. Aktualizacja GPR znajdującego się w wykazie, wymaga uzyskania ponownej opinii IZ i aktualizacji informacji zawartych w wykazie. Gmina przekazując zaktualizowany GPR do ponownego opiniowania ma obowiązek przekazać jego tekst jednolity wraz z wykazem wprowadzonych zmian i/lub wersję w trybie śledzenia zmian. Zmiana GPR następuje w trybie, w jakim został on uchwalony. Ponadto, zmiana gminnego programu rewitalizacji nie wymaga uzyskania opinii, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji, ani przeprowadzenia konsultacji społecznych, jeżeli:
 - 1) nie dotyczy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy o rewitalizacji;

- 2) nie wymaga zmiany uchwały, o której mowa w art. 25 ustawy o rewitalizacji.
19. Obsługę organizacyjno-kancelaryjną oraz techniczną procesu weryfikacji GPR zapewnia Departament Zarządzania Programami Regionalnymi (Sekretariat Zespołu ds. rewitalizacji). Sekretarz Zespołu wyznaczany jest w treści zarządzenia, o którym mowa w pkt 8.
20. Opiniowanie programów rewitalizacji i ich aktualizacji odbywa się w trybie ciągłym.

3. Wykaz GPR

1. IZ prowadzi i na bieżąco aktualizuje wykaz GPR, który jest prowadzony dla wszystkich pozytywnie zaopiniowanych programów w zakresie możliwości ich finansowania z Programu.
2. Wykaz obejmuje co najmniej:
 - 1) nazwę gminy,
 - 2) pełny tytuł gminnego programu rewitalizacji,
 - 3) datę, numer i tytuł uchwały dotyczącej przyjęcia przez gminę gminnego programu rewitalizacji oraz link do uchwały na stronie BIP gminy,
 - 4) datę wydania pozytywnej opinii.

Wzór minimalnego zakresu wykazu stanowi załącznik nr 4 do niniejszego dokumentu.

3. Wykaz będzie udostępniony na stronie internetowej Programu: funduszeUE.lubelskie.pl w zakładce „Rewitalizacja”.

4. Dane kontaktowe

Informacji na temat oceny GPR udzielają pracownicy Oddziału Programowania w Departamencie Zarządzania Programami Regionalnymi w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie, dostępni pod numerem telefonu (81) 478 14 61 oraz pod adresem rewitalizacja@lubelskie.pl.

Załączniki (4):

1. Lista sprawdzająca gminny program rewitalizacji.
2. Protokół rozbieżności.
3. Deklaracja bezstronności i poufności podpisywana przez Przewodniczącego Zespołu ds. rewitalizacji i Zastępcę Przewodniczącego Zespołu ds. rewitalizacji.
4. Wzór minimalnego zakresu wykazu gminnych programów rewitalizacji.